

Forårsfornemmelser - 1

Den ildrøde fasan kok skridter skogrende sit territorie af, råbukkens fejninger begynder at dukke op. I hegn og remiser begynder kirsebær og hvidtjorn at blomstre.

Der er ingen tvivl - foråret er på vej.

I løbet af vinteren har jægeren gennemgået hegn og remiser på reviret og foretaget den nødvendige udtynding og nedskæring. Samtidig har man måske også registreret de steder hvor ny- eller efterplantning er påkrævet.

Forårsmånederne er et godt tidspunkt at planlægge plantning, så de nye planter kan være klar i efteråret, som er det optimale plantetidspunkt. Samtidig er der mulighed for at søge nogle attraktive tilskudsordninger i foråret.

Vildtplantning

Ved efterplantning og mindre planteprojekter, kan man med fordel ansøge Vildtplantningsordningen om planter. Ordningen hører under Skov- og Naturstyrelsen og styres af den lokale Vildtforvaltningskonsulent. Ved tildeling af planter til efterårsplantning (oktober-november) er ansøgningsfristen **30. april** og ved forårsplantning er fristen **31. oktober**. På Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside kan der hentes et ansøgningskema som også kan rekvireres fra Vildtforvaltningskonsulenten.

Ved større planteprojekter, kan der søges tilskud fra ordningen "*Tilskud til landskabs- og biotopforbedrende beplantninger*". De indkomne ansøgninger prioriteres efter naturværdi. Ansøgningsfristen er **5. maj** og der er afsat 15 mio. i 2008. Læs mere om ordningen på Direktoratet for fødevarerhvervs hjemmeside: www.dffe.dk

Det kan generelt anbefales at læse Skov- og Naturstyrelsens vejledning "Plant for vildtet" som er en perle med mange gode tips til anlæg og pleje af remiser og læhegn. Hæftet kan downloades fra Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside: www.sns.dk.

Vildtvenlig brak

På de tilbageværende brakarealer er der mulighed for flere vildtvenlige tiltag i foråret. Som udgangspunkt er det ikke tilladt at slå plantedækket i perioden maj-juni af hensyn til vildtet og dets yngel, men hvis slåningen er påbegyndt inden **1. maj**, kan slåningen fortsættes sommeren igennem og det giver mulighed for at pleje spor og mindre flader med kortslået vegetation (ankelhøjde) hvor vildtet kan nappe friske grønne skud og tørre efter regnvejr.

Holdes plantedækket kortklippet frem til september, vil der være sikret værdifuld vinterføde til hjortevildt og hare, da kortklippet grønt græs er mere vinterfast, end gammelt visent græs.

I perioderne 15. april – 31. maj og 1-30. september er der mulighed for at omlægge plantedækket på brakmarken. Det bedste resultat opnås hvis omlægningen påbegyndes i september, hvor der er mulighed for at nedvisne det gamle plantedække med Round Up eller lignende ukrudtsmiddel. Sammen med den efterfølgende jordbehandling sås vintersæd som dækafgrøde frem til det efterfølgende forår, hvor der så kan sås en vildtafgrøde. De fleste frøfirmaer har flere velegnede frøblandinger til udsåning som plantedække på brakmarken. Det kan anbefales at hente inspiration i Danmarks Jægerforbunds udmærkede hæfte "Dyrk brakken". Hæftet kan fås gratis fra forbundets afdelinger i Rødovre eller på Vildtforvaltningsskolen på Kalø. I næste artikel vil jeg beskrive valg og sammensætning af vildtafgrøder til de forskellige vildtarter.

Forårsfornemmelser – 2

De bølgende kornmarker er for mange, indbegrebet af det danske kulturlandskab. Hvad der er godt for det menneskelige øje, er ikke nødvendigvis godt for det vilde dyreliv. Derfor kan der være brug for en håndsrekning med anlæggelse af vildtagre, der byder på kombination af frø- og grøntføde, dækning og insekter som har særlig stor betydning for hønsefuglenes kyllinger i de første leveuger.

Vildtageren kan således kompensere for de indskrænkninger af levvilkårene, som det effektive landbrug har påført vildtet, ved at skabe nye muligheder for dækning og føde.

Når man skal planlægge sine vildtagre er det vigtigt at man får afklaret hvilke behov vildtageren skal opfylde. Er det åbent landbrugsland med få hegn og remiser af ringe kvalitet, er det vigtigt at skabe flere muligheder for dækning. Ønsker man samtidigt at øge terrænets bæreevne, skal fødeudbudet øges også kan den dækningsgivende vildtager ikke stå alene, men skal kombineres med vildtagre, som øger fødeudbudet på reviret.

Oftest anlægges vildtageren langs markkanter, i hjørner af marken eller i skoven på spor eller i lysninger, hvor de store landbrugsmaskiner ikke kan komme ind. Vildtagre kan dermed være med til at afrette kanter og skæve hjørner, så markdriften bliver mere effektiv.

De fleste vildtafgrøder spirer bedst ved en jordtemperatur på 8-12 grader. Det er derfor en fordel at vente med tilsåningen af vildtageren til 2-4 uger efter såning af de normale markafgrøder. Ved en jordtemperatur på 8-12 grader spirer frøene hurtigere frem og konkurrenceevnen overfor ukrudt øges. Maj er derfor måneden hvor vildtageren anlægges.

Den dækningsgivende vildtager

Den dækningsgivende vildtager yder dækning til vildtet året rundt. I sommerhalvåret skal vildtets yngel kunne søge dækning for rovvildtet og rugende hønsefugle skal have mulighed for at finde redeskjul. I vinterhalvåret skal den dækningsgivende vildtager tillige yde dækning mod vejr og vind. Dækningsgivende afgrøder er f.eks. *rodcikorie, røgræs, hamp og sorghum*. Heraf er *stenkløver, røgræs og rodcikorie* flerårige.

Den fødegivende vildtager

Den fødegivende vildtager, skal give vildtet mulighed for at finde fødeemner som grønt, frø og insekter. Da alle tre fødeemner ofte er fraværende i det effektive landbrugsland, bør en fødegivende vildtager anlægges med en kombination af afgrøder der tilbyder både grønt, frø og insekter.

Hjortevildt

Hjortevildtet er drøvtyggere og har derfor året rundt, brug for en kontinuerlig forsyning af grøntfoder med et passende fiberhold (=struktur). I områder med en tæt bestand, vil hjortevildtet hurtigt nedgnavne "slikafgrøder" som fodermarvskål, så der ikke er noget tilbage sidst på vinteren. Derfor er det særligt vigtigt med afgrøder med genvækst, som kan sikre en foderforsyning året rundt, også i vintermånederne. Råvildtet er i modsætning til de øvrige hjortearter, såkaldte selektive græssere, hvilket betyder at de er mere kræsne i deres fødevalg. Råvildtet foretrækker derfor lidt finere vildtafgrøder som: *kløver, honningurt, fodermarvskål, lupiner og foderraps*. Kron-, då- og sikavildt er derimod mindre kræsne og vil derfor tiltrækkes af de fleste kløver- og græstyper samt afgrøder som *gul sennep, typhoon (stub turnips) staude rug mm*.

Jordskokker er også en fremragende vildtafgrøde for hjortevildtet, som både æder de grønne topskud i sommerhalvåret og de meget delikate knolde i vinterhalvåret. Når først at jordskokkerne er etableret i vildtageren, har man en meget hårdfør vildtafgrøde mange år frem

Hønsefugle

De voksne hønsefugles fødebehov omfatter en cocktail af kerner og grønne skud. Derfor vil en vildtager til hønsefugle, kunne etableres med de fleste frøproducerende vildtafgrøder. Hønsefuglenes kyllinger er i de første uger afhængig af en stor mængde insekter. Dette gælder især agerhønens kyllinger. Blomstrende afgrøder som *honningurt, boghvede, kløver og visse tuegræsser* tiltrækker mange insekter.

Harer

Haren har det samme behov for grøntfoder som hjortevildtet. Haren har desuden behov for et varieret varieret fødeudbud, hvilket kræver adgang til min 4-6 forskellige landbrugsafgrøder indenfor harens aktivitetsområde, typisk 15-40 ha. Dette kan der tages hensyn til ved anlæggelse af en hare-venlig vildtager. Vildtageren etableres med en kombination af *græsser, kløver og specielle vildtafgrøder som (foderraps, fodermarvskål eller lupiner)*

Udsætning

Vildtagre som anlægges i forbindelse med udsætning af fasaner, skal holde sammen på en større koncentration af fugle og skal derfor byde på stor mængde frøføde. De fleste steder har disse vildtagre være anlagt med majs, men denne afgrøde har reelt kun en begrænset værdi for fuglevildtet, da det kun er kolben på majs-planten som har en egentlig fødeværdi. Samtidig er majsen meget åben i bunden og der er derfor risiko for bundtræk når det blæser. Disse problemer kan løses ved at efterså majsen med hirse, som dels har et højt frø udbytte, som ikke bare fasaner, men også andre fugle er helt vilde med, dels skaber dækning i bunden

af majs. I vinterhalvåret når hirsens knækket sammen ved frostgrader, vil de visne majsstængler til gengæld virke som et stativ der holder hirsens oppe og derved bevare dækningen.

Forarbejdet

Ved placering af nye vildtagre, skal man sikre sig at området ikke er omfattet af nogen fredning. Dette kan kontrolleres på www.arealinfo.dk. Hvis det drejer sig om mose- eller engområder, kan der være tale om en beskyttet naturtype, jvf. Naturbeskyttelseslovens § 3 også må der ikke ændres i tilstanden, ved at anlægges vildtagre.

Godt begyndt er halvt fuldendt! Dette ordsprog gælder også ved anlæggelse af vildtagre. Det er vigtigt at såbedet er veltilberedt, så frøene kan komme hurtigt i gang og konkurrere med ukrudtet. Det kan være en god ide at alliere sig med en lokal landmand, som kan udføre jordbehandlingen effektivt med sine redskaber, når forårssåningen alligevel er overstået. Inden vildtageren jordbehandles og tilsås, er det vigtigt at man har sikret sig at jorden er i god næringstilstand. Er det et markhjørne som hidtil er indgået i markdriften, vil jorden normalt være i god drift og det vil være tilstrækkeligt med tilførsel af en passende mængde kunstgødning. Er det et stykke gammel brakjord eller hidtil udyrket areal kan det være nødvendigt med tilførsel af kalk for at hæve reaktionstallet (få en snak med landmanden som jagen er lejet af). Et godt lag husdyrgødning vil også øge jordens dyrkningsevne betydeligt.

En veletableret vildtager giver ikke kun glæde som såt på jagterne, men også i sommerens løb, når man ser et kuld vilde fasankyllinger pible ud og ind imellem planterne eller om vinteren, når man kan konstatere at råvildtet hyppigt søger føde ved vildtageren. De fleste danske frøfirmaer har efterhånden et udmærket frøsortiment og deres frøkatalog kan være glimrende inspiration til planlægning af nye vildtagre, så se at få udnyttet den kommende måned til anlæggelse af nogle velanbragte vildtagre som vil gavne vildtet på reviret året rundt.

God arbejdslyst